

9. APRIL

FAKTAARK

Foto: Framegrab

Historiske fakta om den 9. april 1940

Da tyskerne angreb Danmark i 1940, brød de den ikke-angrebsaftale, som Danmark havde indgået med Nazi-Tyskland den 31. maj 1939 – altså mindre end et år tidligere.

Ifølge historiske kilder var Tysklands egentlige mål dog ikke Danmark, men at invadere Norge. Både for at sikre importen af jernmalm til den tyske rustningsindustri og på grund af landets strategiske beliggenhed som udgangspunkt for placering af tyske ubådsbaser.

Mobiliseringen af tropper nær den danske grænse gik ikke upåagtet hen og blev fulgt med nysgerrige blikke fra dansk side. Allerede den 4. april indløb den første tydelige indberetning fra den danske gesandt i Berlin om et snarligt angreb til den danske udenrigsminister Peter Munch, som dog valgte at ignorere advarslen, og fastholdt stædigt neutralitetspolitikken.

Den 8. april kunne man ikke længere overhøre truslen. Ved middagstid gik regeringen med til at beordre 'højeste beredskab' i hær og flåde og indkalde mandskab til artilleriskibet 'Niels Juel'. Alt blev gjort klar, mens man ventede på, om tyskerne ville angribe.

Det første sted, hvor grænsen blev overskredet, var ved Gedser, hvor den tyske færge Mecklenburg, der normalt skulle ankomme kl. 04:30 allerede lagde til kaj kl. 03:45. Herefter myldrede kolonner af motorcykler og tyske soldater ud på kajen, hvor de hurtigt besatte området, inden de fortsatte op mod Storstrømsbroen.

I Sønderjylland begyndte invasionen kl. 04:00, da tre danske grænsegendarmere blev skudt ned af civilklædte tyske soldater. Den ene blev dræbt på stedet, mens de andre to døde dagen efter.

Kl. 04:15 krydsede tyske tropper grænsen ved Kruså, Padborg, Rens og Sæd. Ca. samtidigt anløb to tyske isbrydere København, hvor de satte tyske tropper i land, der straks stormede og besatte Kastellet.

De første egentlige kampe begyndte i Sønderjylland. Her tog 19 mand fra 1. deling af fodfolkspionerernes afværgekompani kampen op mod tyskerne ved Lundtoftbjerg, tre kilometer nord for Kruså. Det lykkedes danskerne at ødelægge to tyske panservogne og tre motorcykler, men da tyskerne sendte kampvogne frem for at omgå den danske stilling, trak danskerne sig tilbage nordpå. En dansk soldat blev såret under kampen, og en blev dræbt under den efterfølgende retræte.

I København forhandlede diplomatiet og politikerne. Kl. 06:00 besluttede regeringen og kongen at indstille kampen. De opfordrede alle danske militærafdelinger til at stoppe kamphandlingerne mod tyskerne, men kampene fortsatte i yderligere to timer, inden alle afdelinger havde modtaget ordren om at nedlægge våbnene. Først kl. 08:15 sluttede kampene således i Haderslev.

9. april 1940 – et historisk døgn*

- 03:30 Tyske tropper bekræftes ved alle overgange mellem Rens og Avntoft, men ro ved Kruså.
- 03:45 Der rapporteres nu om motorlarm syd for grænsen fra Rens til Avntoft.
- 03:55 To tyske skibe observeres på vej mod København.
- 04:00 Tre danske grænsegendarmer likvideres af tysk specialgruppe.
- 04:10 Tyske soldater står og rokker ved den danske grænsebom i Sæd.
- 04:15 Tyske tropper overskrider grænsen ved Kruså, Padborg, Rens og Sæd. Tropper går i land i i Nyborg, Korsør, Gedser og i Middelfart for at besætte Lillebæltsbroen. Statsministeren informeres.
- 04:17 Alarmen går i Søgårdlejren og kort efter alarmeres Haderslevgarnisonen, der straks rykker ud. Det tyske skib 'Hansestadt Danzig' anløber Københavns Havn.
- 04:25 Generalkommandoen meddeles, at tyske tropper har overskredet grænsen.
- 04:30 Sønderborggarnisonen alarmeres om at slutte sig til styrkerne ved Sdr. Hostrup.
- 04:45 Udenrigsministeren kontakter kong Christian 10.
- 04:46 Tøndergarnisonen rykker nordpå. De tyske tropper overtager kasernen.
- 04:50 Kamp mellem danske og tyske tropper bryder ud ved Lundtoftbjerg nord for Kruså. To tyske panservogne og nogle motorcykler ødelægges. Danskerne rykker nordpå.
- 04:55 Tyske tropper besætter Kastellet.
- 05:00 Slagelse kaserne alarmeres. Fjenden er set gå i land i Korsør.
- 05:15 Alarmen lyder på Amalienborg.
- 05:20 Tyske faldskærmstropper observeres over Storstrømsbroen.
- 05:21 Tyskerne angriber den danske stilling ved Hokkerup. Tre tyske panservogne, en pansret mandskabsvogn og en fodfolkskanon bliver ødelagt før de danske tropper omringes og må overgive sig.
- 05:25 Tyske fly overflyver København.
- 05:26 Tyske tropper har spærret Lillebæltsbroen og sikret den mod luftangreb.
- 05:30 Danske tropper i kamp mod tyskerne ved Abild nord for Tønder. En støttepost

længere nordpå oprettes. Alle styrker i Sønderjylland får ordre til samling i Vejleåstillingen.

- 05:31 Tyske tropper er set ved Masnedø.
- 05:32 Slotsvagten på Amalienborg forstærkes af en ekstra styrke fra Livgardens kaserne. Ildkamp mellem garderne og tyske tropper bryder ud.
- 05:35 Artilleriskibet 'Niels Juel' bordes af tyske soldater i Københavns havn.
- 05:40 Jyske Division meddeler, at garnisonen i Haderslev har besat byens sydkant.
- 05:41 Ritzaus Bureau udsender nyhed til alle landets avisredaktioner: "Tyske soldater er gået over den danske grænse".
- 05:45 Tyske fly angriber Værløse.
- 05:46 Styrker fra garnisonen i Haderslev gør klar til forsvar ved Slotsmøllen i byens udkant.
- 06:00 Kongen og regeringen beslutter, at Danmark skal kapitulere.
- 06:01 Styrken i Abild, nord for Tønder, trækker sig nordpå til Sølsted.
- 06:15 Tyske faldskærmstropper springer ud over Aalborg.
- 06:16 De danske styrker ved Hokkerup omringes, overgiver sig og afvæbnes.
- 06:25 Tyske tropper besætter Københavns telegraf og afbryder forbindelsen til udlandet.
- 06:30 Tyske tropper angriber den danske stilling i Bjergskov, nord for Søgård. Den omringes og må overgive sig.
- 06:31 Det lykkes danske soldater at standse den tyske fremrykning ved Sølsted og ødelægge tysk materiel.
- 06:35 Tyskerne angriber den danske spærrestilling ved Bredevad. Det lykkes danskerne at ødelægge tre tyske panservogne.
- 06:36 Bjergskov-styrken overgiver sig.
- 06:45 Der bryder kampe ud mellem danske og tyske tropper på åben gade syd for Åbenrå. Der ødelægges tysk materiel og danskerne må tage flugten nordpå.
- 06:46 To tyske ordonnanser tages til fange af danske styrker i Rabsted.
- 06:47 Tyske tropper rykker ind i Slagelse.
- 06:50 Tyske tropper rykker ind i Vordingborg.
- 07:00 Danske delinger rykker fra Åbenrå og Bredevad til Haderslev og Rødekre.
- 07:15 De resterende danske soldater i Bredevad omringes og må overgive sig.
- 07:30 Den danske styrke ved Sølsted angribes af tyske fly og må overgive sig.
- 07:35 Afværgedelning fra Lundtoftebjerg og Åbenrå går i stilling nord for Haderslev kaserne.
- 07:50 Tyskerne angriber den danske stilling ved Slotsmøllen i Haderslevs sydkant. En træfning skyder larvebåndene af et par tyske tanks. Kampene fortsætter.
- 08:00 Haderslev-styrken ved Slotsmøllen modtager ordre fra Jyske Division om at indstille modstanden.

- 08:01 Danske soldater på Haderslev kaserne beskyder tyske tanks, som kører op gennem Nørregade. To tanks beskadiges og en tysk soldat bliver dræbt.
- 08:15 Kampen ved Haderslev kaserne standses.
- 08:30 Tyskerne besætter garnisonen i Ringsted.
- 09:00 Tyskerne besætter garnisonen i Roskilde.
- 09:30 Afværgedelingen fra Lundtoftebjerg ankommer til Vejle.
- 10:00 Hokkerup styrken frigives og marcherer tilbage til Søgårdlejren.
- 10:01 Tønder-styrken frigives og marcherer tilbage til kasernen.
- I løbet af formiddagen rykker tyske tropper op gennem Jylland, og de største byer besættes i Jylland, på Fyn og Sjælland.
- 17:00 Bredevad-styrken frigives og marcherer tilbage til Søgårdlejren.
- 19:00 Påbud om mørklægning træder i kraft.
- 22:00 Tabet gøres op: 11 danske soldater, 3 grænsevagter og 2 piloter mistede livet.

** Minuttal og beskrivelse af hændelsesforløb er hentet fra diverse historiske kilder, - der tages ikke højde for nuanceringer og afvigelser.*

Historiske fakta og tidsoversigt for 9. april 1940 er hentet fra Nordisk Films pressemateriale til filmen "9. april".

